



**14. HAFTA**

**SAKARYA MEYDAN SAVAŞI**

**GİRİŞ**

## ALT BAŞLIKLAR

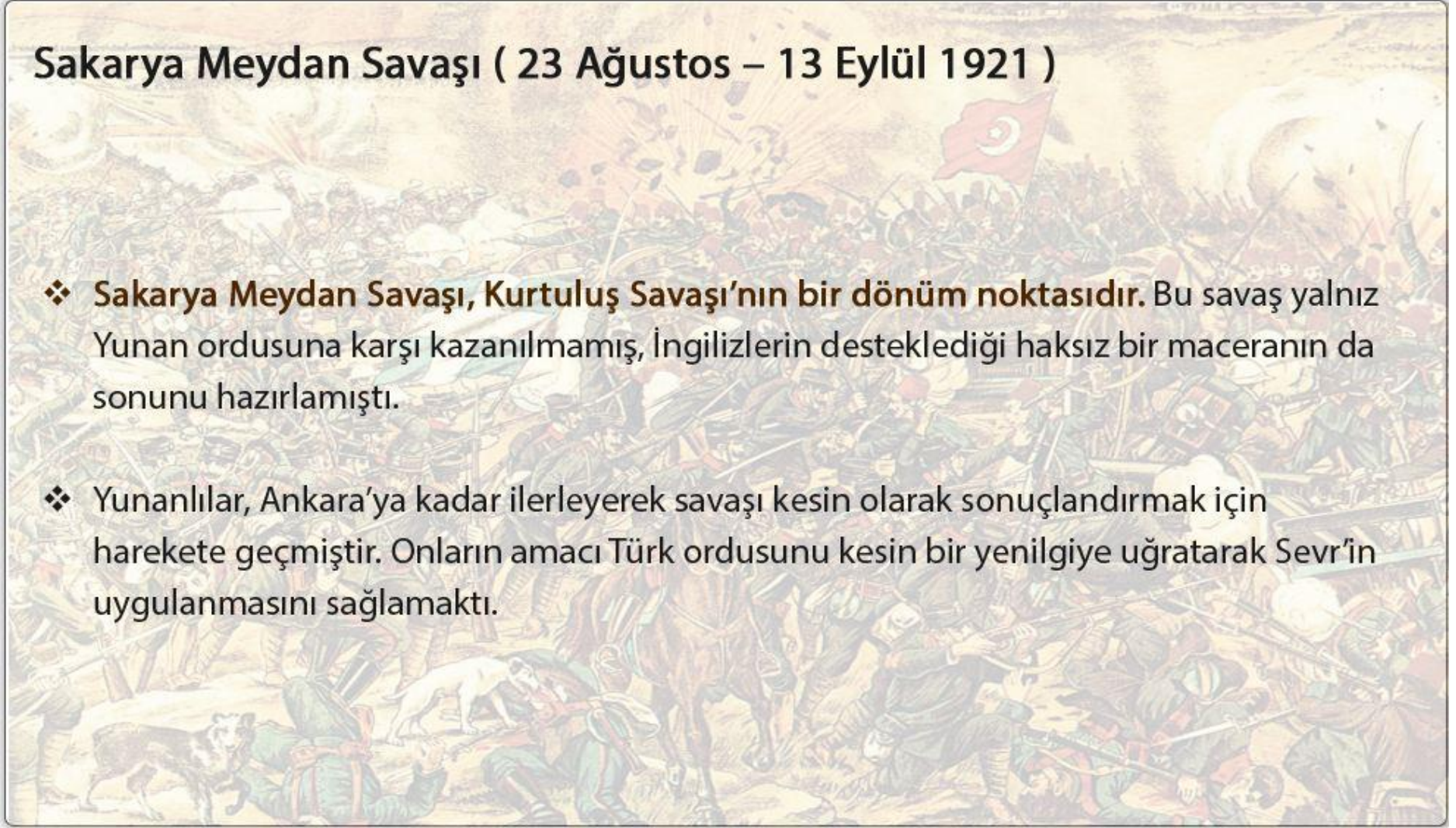
- Büyük Taarruz
- Mudanya Ateşkes Antlaşması





## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

- ❖ **Sakarya Meydan Savaşı, Kurtuluş Savaşı'nın bir dönüm noktasıdır.** Bu savaş yalnız Yunan ordusuna karşı kazanılmamış, İngilizlerin desteklediği haksız bir maceranın da sonunu hazırlamıştı.
- ❖ Yunanlılar, Ankara'ya kadar ilerleyerek savaşı kesin olarak sonuçlandırmak için harekete geçmiştir. Onların amacı Türk ordusunu kesin bir yenilgiye uğratarak Sevr'in uygulanmasını sağlamaktı.



## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

- ❖ Mustafa Kemal Paşa'nın “ **Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı yurttaş kanıyla sulanmadıkça, düşmana bırakılamaz!**” sözü Türk askerinin savunma azmini arttırmıştır. 10 Eylülden itibaren kendisini toparlayan Türk ordusu, Yunanlıları durdurmayı başarmış, 13 Eylül'de Sakarya'nın doğusunda Yunan birliği kalmamıştır.

Not: Askeri uzmanlar bu savaşı “ Subaylar Savaşı” da derler. Çünkü aralarında İsmet Paşa, Fevzi Çakmak gibi birçok değerli komutan bizzat cepheye savaşımıştır.



## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

İngilizler, Yunanlılara zaman kazandırmak için ateşkes önerisinde bulundular.

Buna göre:

- ❖ Savaş durdurulacak.
- ❖ İki tarafın kuvvetleri denetlenecek.
- ❖ Kuvvetler artırılmayacak.
- ❖ Askersiz ara bölge oluşturulacak.
- ❖ İtilaf Devletlerince her iki tarafın askeri gücü denetlenebilecekti.



## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

- ❖ İtilaf Devletleri bu önerilerle Türk ordusunun taarruz hazırlıklarını durdurmak istiyordu. Yunan hükümeti öneriyi hemen kabul etti. TBMM Hükümeti bağımsızlık ilkelerine uymayan böyle bir öneriyi kabul edemeyeceğini ancak, ateşkesin tam olarak kabulü için Yunanlılardan Anadolu'yu terk etmesini istemiştir.
- ❖ Fakat asıl amaçları Yunanlılara zaman kazandırmak olan işgal devletleri bu öneriyi kabul etmemiştir.

## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

### Sakarya Zaferi'nin Önemi

- ❖ Türk ordusunun II. Viyana Bozgunundan beri süren geri çekilişi ve savunma konumu sona ermiş, taarruz dönemi başlamıştır.
- ❖ İtilaf Devletleri bloğu parçalandı.
- ❖ Fransa ile TBMM arasında **ANKARA ANTLAŞMASI** imzalandı.
- ❖ İngiltere ile 23 EKİM 1921 de esir değişim antlaşması imzalandı ve MALTA zindanlarında bulunan Türk esirleri kurtarıldı.
- ❖ Kafkas Cumhuriyetleri ile ( Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan ) TBMM arasında **KARS Antlaşması** imzalandı.

## Sakarya Meydan Savaşı ( 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 )

### Sakarya Zaferi'nin Önemi

- ❖ 2 OCAK 1922'de TBMM ile Ukrayna arasında dostluk antlaşması imzalandı.
- ❖ Yunanlıların taarruz gücü kırıldı; Türk ordusu Yunanlılar üzerine taarruz hazırlıklarına başladı.
- ❖ **Mustafa Kemal Paşa'ya Gazilik unvanı ve Mareşallik rütbesi verildi. ( 19 EYLÜL 1921 )**
- ❖ Yunanlılar doğu Trakya üzerinden İstanbul'a yapmak istedikleri saldırıdan vazgeçtiler.

Not: Türk ordusunun en fazla insan kaybı Sakarya Savaşı'nda olmuştur.



## Kars Antlaşması ( 20 Ekim 1921 )

- ❖ Ortak düşmanlar karşısında bulunulması, TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya'yı birbirine yaklaştırdı. Türkiye, Sovyet Rusya, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'ın katılımıyla bir konferans yapıldı ve sonunda Kars Antlaşması imzalandı.
- ❖ TBMM ile üç Sovyet Cumhuriyeti arasında yapılan antlaşma ile Türkiye'nin doğu sınırı kesinlik kazandı. ( Türkiye'nin BATUM liman hizmetlerinden yararlanma hakkı sona erdi.)

## Ankara Antlaşması ( 20 Ekim 1921 )

- ❖ TBMM'nin Sakarya zaferi.
- ❖ Fransızların Yunan zaferinden ümidini kesmesi.
- ❖ İngiltere'nin Almanya'ya yakınlaşması.
- ❖ Türklerin vatanın kuruluşu için her tür mücadeleyi göze alması.

### Açıklama:

Fransa ile TBMM arasında Eskişehir – Kütahya Savaşlarından önce barış görüşmeleri başlamış; fakat Türk ordusunun bu savaştaki başarısızlığı Fransızları ümitlendirmiş ve Fransızlarca, Yunanistan ile Türkler arasındaki mücadelenin kesin sonucunu beklenmeye başlanmıştır.

**Mudanya Ateşkesi (11 Ekim 1922)**

**Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921)**

**Antlaşmanın Koşulları :**

- 1-Yunanlılar Doğu Trakya'yı 15 gün içinde Meriç'e kadar boşaltacaktır.
- 2- İtilaf devletleri en geç 30 gün içerisinde Doğu Trakya'yı TBMM memurlarına teslim edecekti.
- 3- İstanbul ve çevresinin yönetimi TBMM'ye bırakılacaktır.
- 4- Türk ordusu barış imzalanıncaya dek Çanakkale ve Kocaeli Yarımadası'nda belirlenen çizgide duracaktır.
- 5- TBMM Doğu Trakya'da güvenliği sağlamak için 8000 kişilik jandarma gücü bulundurabilecekti.
- 6- İstanbul, Boğazlar ve çevresinin yönetimi TBMM Hükümetine bırakılacaktır. İtilaf devletleri askerleri barış yapılıncaya kadar bulundukları yerlerde kalacaklardır.



**Mudanya Ateşkesi (11 Ekim 1922)**

**Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921)**

**Antlaşmanın İçeriği:**

- 1- Fransa işgal ettiği Antep ve Adana'yı terk edecektir.
- 2- Hatay ve İskenderun, Fransa'nın mandaterliği altında bulunan Suriye'ye kalacaktır.
- 3-Fransa, Hatay'ın nüfusuna ve kültürüne müdahale etmeyecektir.
- 4- Fransa, bölgeden çekilmek zorunda kalırsa Hatay ve civarını Suriye'ye bırakmayacaktır.

## Ankara Antlaşması ( 20 Ekim 1921 )



### AÇIKLAMA

4. madde Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğünü gösterir. Çünkü Fransa 1936'da bölgeyi terk edecek ve bölgedeki statünün yeniden belirlenmesi gerekecektir.

## Ankara Antlaşması ( 20 Ekim 1921 )

### Önemi :

- ❖ **Güney Cephesi kapanmıştır**
- ❖ Dış politikada başarılı ve söz sahibi olmanın yolunun, iç politikada da başarılı olmaktan geçtiği görülmüştür.
- ❖ **Güney sınırimız bugünkü duruma göre çizilmiştir.**
- ❖ İtilaf devletleri bloğu parçalanmıştır.
- ❖ Antep ve Adana kurtarılmıştır.
- ❖ Hatay misak-ı milli sınırları dışında kalmıştır.
- ❖ **Güney cephesinde Ermeni Sorunu sona ermiştir.**





## Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı ( 26 Ağustos 1922 )

### Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar

- ❖ Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık süresi uzatıldı
- ❖ Rusya ve bazı doğulu ülkelerden yardım sağlandı
- ❖ Doğu ve güney cephesinde tam güvenlik sağlandı
- ❖ İstanbul'dan silah ve cephane Batı'ya kaydırıldı
- ❖ Kamuoyu oluşturmak için Avrupa'ya diplomatlar gönderildi
- ❖ Fransa ve İtalya'dan kalan silahlar değerlendirildi.
- ❖ Fransa ve İtalya'dan silah satın alındı
- ❖ Tekâlif-i Milliye emirleri uygulandı
- ❖ Ordu yoğun bir eğitime tabi tutuldu.



## **Büyük Taaruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı ( 26 Ağustos 1922 )**

- ❖ Türk ordusu 26 Ağustos 1922'de taarruza geçti. 30 Ağustos 1922'de ise Dumlupınar'da Yunan ordusu ile Türk ordusu arasından Başkomutanlık Meydan muharebesi oldu.
- ❖ Başkomutan Meydan Muharebesinde Türk ordusu karşısında yenilen Yunan Ordusu batı yönünde kaçmaya başladı. Mustafa Kemal Paşa bu zafer üzerine 1 Eylül 1922 günü Yunanlıların ülkeden tamamen atılması için orduya "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini verdi
- ❖ 9 Eylül'de Yunanlılar İzmir'den atılırken son Yunan işgalci birlikleri ise 18 Eylül'de tamamen çekildiler.

## Büyük Taaruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı ( 26 Ağustos 1922 )

- ❖ Türk Ordusu 18 Eylül'den itibaren Marmara bölgesine yönelince İngilizlerle karşı karşıya geldi. İngilizler bu durum karşısında TBMM'ye ateşkes önerisinde bulundular. İngilizler, Türk ordusu Marmara'ya girdiği takdirde Türk ordusuna karşı savaşabileceklerini bildirdiler.
- ❖ Mustafa Kemal Paşa, Doğu Trakya Yunanlılar tarafından boşaltılmadığı takdirde Türk Ordusunun savaşa devam edeceğini bildirdi. İngilizler Yunanlıların Doğu Trakya'yı boşaltması koşulunu kabul ederek ateşkes yapılmasını kabul ettiler.





## Büyük Taaruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı ( 26 Ağustos 1922 )



### Önemi

- ❖ Yunanlılar Anadolu'dan çıkarıldı.
- ❖ TBMM eşit devletler konumuna geldi.
- ❖ İngilizlerle Türkler arasında savaş olasılığı belirdi.
- ❖ Mudanya Ateşkesinin zemini oluştu.
- ❖ Yunan başkomutanı esir alındı.

## Mudanya Ateşkesi ( 11 Ekim 1922 )

### Sebepleri

- ❖ Yunanlıların kesin olarak yenilmesi.
- ❖ İngiltere'nin politik yalnızlığa düşmesi.
- ❖ İngiliz sömürgelerinin yeni bir savaş istememesi.
- ❖ Lloyd George hükümetinin sert eleştirilere maruz kalması.

- ♦ Türkiye, İngiltere, Fransa ve İtalya'nın doğrudan katıldığı ve Yunanlıların Mudanya açıklarında bir gemiden dolayı olarak izlediği Mudanya görüşmeleri 3 EKİM 1922'de başladı.

## Mudanya Ateşkesi ( 11 Ekim 1922 )

### Ateşkesin Önemi:

- ❖ **Türk Kurtuluş Savaşı'nın silahlı mücadele dönemi sona erip, diplomatik mücadele dönemi başladı.**
- ❖ Lloyd George Hükümeti istifa etti.
- ❖ İsmet Paşa diplomatik başarısını kanıtladı.
- ❖ Doğu Trakya, savaş yapılmadan kurtarıldı.
- ❖ Osmanlı yönetiminin ateşkes görüşmelerine davet edilmemesi ve İstanbul ve çevresinin TBMM hükümetine bırakılması, Osmanlı Devletinin hukuken sona erdiğinin kabulünü gösterir.
- ❖ **İngiltere TBMM'nin meşru varlığını tanıdı.**





14. Hafta Ders Konuları Burada Sonlanmaktadır

**HOŞÇAKALIN**

TEKRAR